

KLUB
WWF

MAGAZYN DLA CZŁONKÓW KLUBU WWF

PLANETA ZIEMIA

NUMER 1 (12) 2024
NR ISSN 1897-1822

Living Planet Report 2024

Jak zmienia się bioróżnorodność na planecie

Zdumiewające bogactwo życia na Ziemi jest największym cudem w znanym nam wszechświecie. Musimy mieć świadomość tego, że wyginiecie jednego gatunku może spowodować efekt motyla – brakujące ogniwo będzie kluczowe dla konkretnego ekosystemu. Jeszcze poważniej wygląda sytuacja dotycząca naturalnych zasobów – gleb bogatych w składniki odżywcze czy wody. To dzięki nim rosną drzewa i kwitną kwiaty. Te stanowią pokarm dla owadów, których bogactwo jest kluczowe dla przetrwania roślin i gatunków stojących w łańcuchu pokarmowym wyżej. Na końcu mamy duże drapieżniki, spełniające istotne funkcje regulacyjne i zapewniające niezbędną równowagę. Bez niej nie będzie nas i przyszłości dla kolejnych pokoleń. Jak chronić przyrodę mądrze? Nad

Witaj!

czyż warto w tym globalnym projekcie się pochylić w szczególności i co mogą dla natury zrobić najmłodszy? Poczytajcie na stronach „Planety Ziemi”, której łamy tym razem wypełnia przede wszystkim cykliczny raport WWF – Living Planet Report 2024. Publikowana przez nas część powstała we współpracy z młodymi osobami, którym los natury leży na sercu. Bo najważniejsza jest pełna życia planeta – dla tych, którzy mieszkają na niej dziś, i tych, dla których będzie domem w przyszłości.

Tymczasem w kontekście przyszłości najbliższej życzymy udanych i pełnych śniegu świąt!

Monika Stygar

i zespół WWF Polska

W numerze

- 3 -

TEMAT NUMERU

Living Planet Report 2024

Jak zmienia się bioróżnorodność na planecie

- 18 -

ZIELONY BOHATER

Po pierwsze – chronić!

- 20 -

WWF W AKCJI

Nasze działania

- 22 -

TWOJA PLANETA

5 lat na ratunek
dla przyrody i ludzi – petycja

Magazyn redagują:

Monika Stygar, Olga Frączak-Faure, Marta Dąbrowska,
Małgorzata Ruszkowska

Opracowanie graficzne:

Pomarańcza, www.pomarancza.pl

Adres redakcji i wydawcy:

WWF Polska, Usypiskowa 11, 02-386 Warszawa
planetaziemia@wwf.pl, 22 660 44 34

Zdjęcie z okładki:

© pilli/www.stock.adobe.com

CZĘŚĆ 1: WPROWADZENIE DO LIVING PLANET REPORT 2024

Living Planet Report (LPR) jest wszechstronnym badaniem trendów dotyczących globalnej różnorodności biologicznej i zdrowia planety. Jest publikowany co dwa lata. Tegoroczna, piętnasta edycja raportu prezentuje oparty na danych naukowych przegląd stanu przyrody z uwzględnieniem wskaźnika Living Planet Index (LPI), który śledzi trendy populacji gatunków na całym świecie.

Fragmenty LPR, które przedrukujemy, przedstawiają najważniejsze informacje i fakty naukowe z głównego wydania Living Planet Report 2024 w sposób dostosowany do każdego czytelnika, w tym młodych zmieniający świata. W tegorocznej edycji łamy naszego magazynu oddajemy przede wszystkim osobom młodym. Chcemy pokazać świat z ich perspektywy.

Living Planet Report 2024 pomoże ci zrozumieć, dlaczego stan naszej planety się pogarsza i jaki ma to wpływ na środowisko i ludzi. Znajdują się tu także wskazówki i inspiracje, w jaki sposób możesz wykorzystać swoje przekonania oraz przekuć pomysły w działania. Część raportu kierujemy szczególnie do młodych osób. Bo ich rola w ochronie przyrody jako własnego, niestety trudnego, dziedzictwa, jest nieoceniona. Podpowiadamy, jak mogą pomóc przywrócić nasz świat do życia.

„Nie ma nic ważniejszego niż wyposażenie młodych ludzi w narzędzia, których potrzebują, żeby ocalić naszą planetę”.

Sir David Attenborough

Nowości

Tegoroczna edycja raportu powstała we współpracy z młodymi ludźmi.

24 młodych
współtwórców

z **12** krajów

i **4** regionów

W tym wydaniu młodzi współtwórcy podzielili się z nami swoim punktem widzenia, pomysłami i historiami ze swoich społeczności. Zaproponowali także praktyczne kroki, które zarówno młodzież, jak i dorośli mogą podjąć dla zdrowszej planety. Tegoroczna edycja nie tylko dostarcza cennych informacji, ale także pokazuje, jak każdy z nas może wywrzeć znaczący wpływ na środowisko.

CZĘŚĆ 2: CZYM JEST RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA I DLACZEGO JEST WAŻNA?

Ziemia jest domem dla około **8,7 mln** znanych gatunków roślin i zwierząt.¹ Wyobraźcie sobie, o ile wzrosłaby ta liczba, gdybyśmy mogli do niej dodać mikroorganizmy! Co zaskakujące, opisaliśmy szczegółowo mniej niż **25%** tych gatunków, dlatego mamy jeszcze wiele do zrobienia w temacie poznawania różnorodności życia kształtującego naszą planetę. „**Różnorodność biologiczna**” oznacza zróżnicowanie gatunków, w tym roślin, zwierząt, mikroorganizmów, i ich genetyki. Ta różnorodność oznacza równowagę w ekosystemach.

Ziemia ma mniej więcej **4,6 mld lat**. Pierwsze formy życia pojawiły się na niej około 3,7 mld lat temu. Wszystko, czego potrzebujemy, by przeżyć – żywność, woda, czyste powietrze, zdrowe środowisko i odpowiednia temperatura – zawdzięczamy przyrodzie. To dlatego, że żywe organizmy utrzymują równowagę z elementami przyrody nieożywionej (na przykład glebą, powietrzem i wodą). Ich interakcje tworzą ekosystemy, które pełnią funkcję systemów wsparcia dla Ziemi.

¹ Hannah Ritchie (2022), „How many species are there?”
<https://ourworldindata.org/how-many-species-are-there>.

Usługi ekosystemowe obejmują wszystkie korzyści, które te „systemy wsparcia” zapewniają zarówno ludziom, jak i planecie.

Różnorodność usług ekosystemowych

USŁUGI WSPIERAJĄCE

Sposób, w jaki przyroda wspiera procesy naturalne i funkcje, takie jak tworzenie gleby, fotosynteza czy obieg składników odżywczych.

USŁUGI KULTUROWE

Korzyści niematerialne, które ludzie czerpią z ekosystemów, kiedy przebywają wśród przyrody, na przykład odpoczynek, przeżycia duchowe, aktywność fizyczna i turystyka.

USŁUGI ZAOPATRZENIOWE

Wszystko to, co ludzie biorą z przyrody, żeby zaspokoić swoje podstawowe potrzeby. To na przykład żywność, woda, drewno, rośliny lecznicze itp.

USŁUGI REGULACYJNE

Wszystkie korzyści, które daje przyroda, żeby środowisko było stabilne i w dobrym stanie, na przykład stabilizowanie klimatu, kontrolowanie rozprzestrzeniania się chorób i oczyszczanie wody. Dzięki tym usługom nasze otoczenie jest bezpieczne i czyste.

Czym jest Living Planet Index?

Wskaźnik Living Planet Index to narzędzie, z którego korzystają eksperci na całym świecie, żeby śledzić stan naszej planety i jej ekosystemów. Wskaźnik pokazuje zmiany w wielkości populacji tysięcy gatunków kręgowców (ssaków, ptaków, gadów, płazów i ryb) i pomaga ekspertom zrozumieć przyczyny zmian trendów liczebności populacji, dzięki czemu umożliwia podejmowanie koniecznych działań oraz tworzenie przepisów prawa służących ochronie gatunków i siedlisk przyrodniczych.

Wskaźnik Living Planet Index 2024 obejmuje lata 1970-2020 i opiera się na danych dla **34 836 populacji 5 495 gatunków** kręgowców.

Living Planet Index 2024

W skali globalnej wywieramy ogromną presję na zasoby naturalne, zwłaszcza na różnorodność biologiczną.

Wskaźnik Living Planet Index (LPI) 2024 pokazuje, że w latach **1970-2020** średnia liczebność monitorowanych populacji dzikich zwierząt zmniejszyła się o **73%**.

Największy spadek odnotowano dla populacji gatunków słodkowodnych – **85%**.²

To efekt negatywnego wpływu naszych działań na jeziora i rzeki, na przykład nadmiernego wykorzystania i zanieczyszczenia wody. Mimo że wielkość populacji gatunków morskich i lądowych nie zmniejszyła się aż tak dramatycznie, dane dla nich i tak są bardzo niepokojące. Z drugiej strony, wskaźnik Living Planet Index (LPI) pokazuje pozytywny trend liczebności dla niektórych monitorowanych gatunków. Na przykład populacje żubrów żyjących na wolności zwiększyły się z **0 do 6 800 osobników** w latach **1950-2020** dzięki szeroko zakrojonym programom rozrodu i przemieszczania żubrów na obszary chronione. To dowód, że jeśli podejmujemy skoordynowane działania na rzecz ochrony i odtwarzania przyrody, jej odbudowa jest możliwa.

² WWF, Living Planet Report 2024.

CZĘŚĆ 3: UTRATA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Wszystkie ekosystemy na naszej planecie są ze sobą ściśle powiązane. Działalność człowieka sprawia, że ten układ znajduje się pod coraz większą presją. Zmiany, jakie zaszły na Ziemi wskutek działalności ludzi, są już odczuwalne w jej każdym zakątku i będą miały długotrwałe konsekwencje – w wielu przypadkach nieodwracalne. W rezultacie sposób, w jaki żyliśmy do tej pory, może nie być możliwy do utrzymania. Narażamy też przyszłość kolejnych pokoleń.

Czynniki zmiany

Utrata/degradacja siedlisk

Następuje wtedy, gdy miejsca, w których żyją zwierzęta i rośliny, są niszczone lub całkowicie dewastowane. Może to być spowodowane działalnością rolniczą, wycinąk drzew, budową dróg lub domów albo górnictwem. Na przykład, kiedy wycinamy lasy, wiele zwierząt traci swój dom, przez co trudniej jest im przeżyć i w efekcie zmniejsza się ich liczebność.

Nadmierna eksploatacja

Oznacza czerpanie z przyrody zbyt dużej ilości zasobów. Może to być na przykład wybijanie zwierząt w tempie szybszym, niż są w stanie się rozmnożyć, albo poławianie ryb w tempie, za którym morza i oceany nie są w stanie nadążyć. Zdarza się, że zwierzęta są pozyskiwane przez przypadek, tak jak żółwie morskie chwyte w sieci rybackie, co również jest szkodliwe dla ekosystemu.

Zanieczyszczenie

O zanieczyszczeniu mówimy wówczas, gdy szkodliwe materiały, takie jak plastik albo chemikalia, przedostają się do środowiska, gdzie mogą sprawić, że powietrze, woda lub gleba staną się niezdadne dla zwierząt i roślin. Przykładem są wycieki ropy w środowisku morskim, które szkodzą rybom, ptakom i całemu łańcuchowi pokarmowemu.

Zmiana klimatu

Nasza planeta znacznie się ociepliła od czasu, w którym ludzie zaczęli używać maszyn i spalać paliwa kopalne (nazywamy tamten okres rewolucją przemysłową). Nawet niewielka zmiana temperatury może mieć bardzo duże znaczenie dla zwierząt, roślin i ludzi. Na przykład rafy koralowe, nazywane niekiedy podwodnymi lasami deszczowymi, są bardzo wrażliwe na zmiany temperatury. Jeśli temperatura na Ziemi wzrośnie o zaledwie 1,5°C, większość raf obumrze. Będzie to olbrzymim problemem, ponieważ dla wielu morskich stworzeń rafy koralowe są miejscem zamieszkania albo źródłem pożywienia. To tylko jeden przykład, ale zmiana klimatu już teraz ma duży wpływ nie tylko na przyrodę, ale też na nasze życie.

Gatunki inwazyjne

Czasami zwierzęta lub rośliny z jednej części świata są przypadkowo lub celowo przenoszone do innych regionów. Takich nowych przybyszów nazywamy gatunkami obcymi. Mogą one zaburzyć funkcjonowanie ekosystemu – wówczas nazywamy je gatunkami inwazyjnymi. Gatunki te stanowią zagrożenie dla gatunków rodzimych, skutecznie konkurując z nimi o pożywienie lub siedliska, często prowadząc do ich wyparcia lub zmniejszenia liczebności.

Choroby

Kiedy gatunki migrują do nowych obszarów, często przenoszą ze sobą choroby, których wcześniej tam nie było. Ludzie także mogą przenosić choroby na całym świecie. Zwierzęta, które są osłabione z powodu zmiany klimatu lub utraty siedliska, są bardziej podatne na choroby.

Punkty krytyczne: czym są i dlaczego się nimi zajmujemy?

Punkty krytyczne to progi wytrzymałości, po których przekroczeniu nie ma możliwości powrotu do wcześniejszej sytuacji. Wyobraźmy sobie balon – kiedy go nadmuchujemy, staje się coraz większy, aż w końcu pęka. Moment pęknięcia jest jego punktem krytycznym. Tak samo jest z przyrodą.

Szkody, które nieustannie wyrządzamy Ziemi, z biegiem czasu się nawarstwiają, aż wreszcie stają się nieodwracalne. Przykładami punktów krytycznych są: blaknięcie australijskiej Wielkiej Rafy Koralowej, przez które ludzie mieszkający na wybrzeżu są bardziej narażeni na skutki zmiany klimatu, a także utrata ponad 3,8 mld drzew w borach sosnowych w Ameryce Północnej spowodowana suszą, pożarami i masowym pojawem kornika. Dlatego tak ważne jest, abyśmy dowiedzieli się, jak powstają punkty krytyczne i jak możemy im zapobiegać, zanim będzie za późno.

Dobra wiadomość jest taka, że nie wszystkie punkty krytyczne są złe. Pozytywne punkty krytyczne mogą dostarczyć nam użytecznych wskazówek, jak budować zrównoważoną, zdrową planetę. W tym celu musimy zmienić politykę naszych krajów, system żywnościowy i energetyczny, a nawet naszą kulturę. Jeśli przypilnujemy, żeby negatywne punkty krytyczne nie zostały przekroczone, przyroda będzie naszym sprzymierzeńcem w zmienianiu świata na lepsze.

Punkty krytyczne o znaczeniu globalnym

Lasy: Puszcza Amazońska

Puszcza Amazońska jest domem dla **10%** całej lądowej różnorodności biologicznej, **10%** wszystkich znanych gatunków ryb, a także **47 mln ludzi**. Jest jednym z największych magazynów węgla – magazynuje go **od 250 do 300 mld t**. Wylesianie i niszczenie lasów w konsekwencji zmiany sposobu użytkowania gruntów prowadzi jednak do tego, że las deszczowy z magazynu węgla staje się emitentem dwutlenku węgla. Jeśli punkt krytyczny zostanie osiągnięty, puszcza straci swoją zdolność do zatrzymywania węgla, stanie się wysoce zdegradowanym typem krajobrazu, który będzie uwalniał do atmosfery tony dwutlenku węgla. To z kolei doprowadziłoby do zmniejszenia opadów deszczu, częstszych pożarów lasu, utraty dzikich gatunków, zakłócenia globalnych dostaw żywności i zubożenia dziedzictwa kulturowego.

Czy wiesz, że...?

Ten punkt krytyczny może zostać osiągnięty, jeśli zniszczone zostanie zaledwie **20-25%** Puszczy Amazońskiej. Szacuje się, że **14-17%** już zostało wylesione, dlatego musimy działać szybko i wspólnie na całym świecie, aby zapobiegać wylesianiu.

Zamarznięty świat: topnienie pokrywy lodowej na Grenlandii i w Antarktydzie Zachodniej

Wszystkie zamarznięte części naszej planety, w tym pokrywa lodowa i wieczna zmarzlina, tworzą **kriosferę**. Jeśli pokrywa lodowa na **Grenlandii** i w **Antarktydzie Zachodniej** stopnieje, poziom morza może się podnieść o wiele metrów, zatapiając obszary przybrzeżne i wpływając na życie wielu milionów osób. Z kolei topnienie wiecznej zmarzliny prowadzi do uwalniania uwiecznionych w niej gazów, takich jak dwutlenek węgla czy metan, co może przyspieszyć globalne ocieplenie. Zmiany te miałyby bardzo duże konsekwencje, dlatego niezbędne jest, abyśmy działali już teraz, żeby zapobiec temu punktowi krytycznemu i ochronić przyszłość naszej planety.

Morza i oceany: cyrkulacja wody w Oceanie Atlantyckim z północy na południe (i z powrotem)

Wir północnoatlantycki to ogromny prąd wodny w oceanie, w pobliżu Grenlandii, który pomaga stabilizować pogodę między innymi w **Europie** i **Ameryce Północnej**. Jest połączony z jeszcze większym systemem prądów morskich zwanych **Atlantycką Południkową Cyrkulacją Wymenną (AMOC)**, który odpowiada za obieg ciepłych wód pomiędzy strefą tropikalną a chłodniejszymi obszarami Oceanu Atlantyckiego. Jeśli prądy te spowolnią albo staną (co będzie punktem krytycznym), może dojść do dużych zmian. Istnieje ryzyko, że wtedy w Europie może bardzo szybko zrobić się o wiele zimniej, a regiony tropikalne mogą się stać bardziej suche. Mógłby też się podnieść poziom morza, co będzie zagrażało miastom położonym na wybrzeżach. Doprowadziłoby to do poważnego zaburzenia klimatu, co wpłynie na przyrodę i środowisko. Naukowcy martwią się, że może to być jeden z punktów krytycznych, który zostanie przekroczony, jeśli nie będziemy chronić środowiska.

CZĘŚĆ 4: JAKI PLAN MA ŚWIAT, ŻEBY NASZA PLANETA BYŁA LEPSZA I ZDROWSZA?

Chociaż sytuacja, w jakiej się znajdujemy, jest poważna i stoją przed nami ogromne wyzwania, mamy jeszcze możliwości, żeby zmienić bieg wydarzeń i przywrócić równowagę. Wyobraźcie sobie świat, w którym każdy ma dostęp do czystej wody, klimat jest stabilny, a przyroda rozkwita w całej swej zdumiewającej różnorodności. Taka wizja przyświeca globalnym celom, które wyznaczyły sobie narody na całym świecie.

W centrum tego planu znajduje się przygotowana przez Organizację Narodów Zjednoczonych **Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030**. Zrównoważony rozwój to w uproszczeniu taki model rozwoju, który zaspokaja potrzeby, jakie mamy dzisiaj, ale jednocześnie nie utrudnia następnym pokoleniom zaspokojenia ich potrzeb w przyszłości.

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 składa się z siedemnastu celów, które nazywamy **celami zrównoważonego rozwoju** (w skrócie SDG od angielskich słów Sustainable Development Goals). Ich zadaniem jest zmierzenie się z wszystkimi wyzwaniami, z jakimi obecnie mierzy się świat, między innymi problemem ubóstwa, nierówności społecznych, niskiej jakości edukacji, zmiany klimatu, utraty gatunków i siedlisk. Agenda jest zatem drogowskazem, który wskazuje rządów, przedsiębiorstwom, ale także zwykłym ludziom właściwy kierunek do bardziej sprawiedliwej i lepszej przyszłości.

Jeśli chodzi o przeciwdziałanie zmianie klimatu, bardzo ważną rolę odgrywa przyjęte w 2015 roku **Porozumienie paryskie**. Zobowiązuje ono kraje, które je podpisały, do zmniejszenia globalnych emisji dwutlenku węgla. Celem Porozumienia jest ograniczenie wzrostu temperatury na świecie do najwyżej 2 st. C powyżej poziomu z epoki przedprzemysłowej, ale jednocześnie dąży do utrzymania tego wzrostu poniżej 1,5 st. Do tej pory Porozumienie podpisało 195 stron (krajów lub grup państw, na przykład Unia Europejska). Kilka z nich poszło o krok dalej, zobowiązując się do osiągnięcia neutralności klimatycznej. O neutralności klimatycznej mówimy wtedy, gdy ilość gazów cieplarnianych uwalnianych do atmosfery jest równa ilości, która jest z niej usuwana, dzięki czemu bilans emisji netto wynosi zero.

Dodatkowo, żeby zachować różnorodność biologiczną na Ziemi, 196 krajów uzgodniło duży plan nazywany **globalnymi ramami różnorodności biologicznej (GBF, od angielskiego Global Biodiversity Framework)**. GBF wspiera działania zmierzające do ochrony gatunków i siedlisk naturalnych, które mają kluczowe znaczenie dla zachowania równowagi ekosystemów. Jednym z celów GBF jest objęcie ochroną 30% obszarów lądowych, słodkowodnych i morskich do 2030 r. GBF jest dla różnorodności biologicznej tym, czym dla klimatu jest **Porozumienie paryskie**.

Postęp w realizacji celów jest wolniejszy, niż zakładano, dlatego musimy szybko podjąć bardziej zdecydowane działania, żeby je osiągnąć i uniknąć poważnych konsekwencji dla środowiska i społeczeństwa.

ZRÓWNOWAŻONE ROZWIĄZANIA

Mądre działania, które mogą zaradzić problemom środowiskowym bez szkodenia ludziom i planecie, nazywamy zrównoważonymi rozwiązaniami. Ponieważ konsekwencje utraty różnorodności biologicznej i zmiany klimatu z każdą chwilą stają się coraz bardziej dotkliwe, zastosowanie zrównoważonych rozwiązań nigdy nie było tak ważne jak teraz. Niezwykle istotne jest, żeby nasze działania były zbieżne z Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030.

Wiemy już, że Ziemia zмага się z bardzo poważnymi wyzwaniami, takimi jak zmiana klimatu, wylesianie czy utrata cennej różnorodności form życia. Planeta wysyła nam sygnał, żebyśmy uratowali ją przed tym, w jaki sposób traktowaliśmy ją do tej pory. Najfajniejsze jest to, że sama przyroda może być naszym sojusznikiem w rozwiązywaniu problemów! W tym miejscu na scenę wkraczają **rozwiązania oparte na przyrodzie**, które nie tylko pomagają odbudowywać i chronić Ziemię, ale przy okazji chronią też nas. Na przykład, żeby przeciwdziałać zmianie klimatu, możemy chronić i odtwarzać lasy, które pochłaniają szkodliwy dwutlenek węgla z atmosfery. A co z powodzią? Rzeki i mokradła działają jak naturalne gąbki wchłaniające nadmiar wody, a lasy namorzynowe stanowią naturalną barierę ochronną przed powodzią. Trzeba jednak pamiętać, że choć rozwiązania oparte na przyrodzie są bardzo skuteczne, same w sobie nie wystarczą. Musimy przemyśleć nasz sposób konsumpcji, zreformować produkcję żywności i energii, a także znacząco zmienić praktyki biznesowe i zarządzanie, tak by rzeczywiście chronić ludzi i planetę.

Potrzebujemy dużych zmian, żeby naprawić szkody, jakie już wyrządziliśmy. Musimy zmienić nasz sposób życia i prowadzenia biznesu. Oznacza to, że musimy zacząć żyć tak, aby tworzyć lepszą przyszłość.

Jak jednak możemy tego dokonać? Istnieją metody, które mogą okazać się pomocne.

INKLUZYWNA OCHRONA PRZYRODY

To włączanie wszystkich ludzi w działania na rzecz ochrony naszej planety, zwłaszcza tych, którzy często są pomijani: młodzieży, kobiet, rdzennych mieszkańców i lokalnych społeczności. Istotą tego rozwiązania jest wspólne chronienie zasobów naturalnych Ziemi.

Co jest potrzebne?

Wsluchanie się w wiedzę i doświadczenia społeczności lokalnych, a także uwzględnienie różnych punktów widzenia, żeby stworzyć lepsze rozwiązania.

ZRÓWNOWAŻONA PRODUKCJA ŻYWNOŚCI

System żywnościowy obejmuje wszystkie etapy, przez które przechodzi żywność, zanim trafi do Ciebie, począwszy od momentu wysiania nasion. Obecnie globalny system żywnościowy odpowiada za **70% zużycia wody i 27% wszystkich emisji gazów cieplarnianych, zagrażając 86% gatunków zagrożonych wyginieciem**. Nie zbudujemy zrównoważonej przyszłości, jeśli nie dokonamy głębokiej zmiany systemu żywnościowego.

Czego potrzebujemy?

Zmiany wyborów żywieniowych, ograniczenia marnowania i strat żywności, właściwego wynagradzania i wspierania rolników oraz stosowania przyjaznych przyrodzie rozwiązań w rolnictwie, takich jak nawozy naturalne oraz naturalne metody kontroli szkodliwych organizmów.

Czy wiesz, że...?

Szacuje się, że nie zjadamy **30–40% żywności, którą produkujemy**.

ZIELONA ENERGIA

Sektor energetyczny jest jednym z największych źródeł zmiany klimatu – spalanie paliw kopalnych odpowiada za **70%** globalnych emisji gazów cieplarnianych. Jego skutkiem jest globalny wzrost temperatury i większe zanieczyszczenie powietrza w budynkach. Przechodząc na alternatywne lub odnawialne źródła energii, na przykład energię **słoneczną i wiatrową**, możemy spowolnić tempo ocieplania się Ziemi.

Co jest potrzebne?

Większe inwestycje, więcej infrastruktury i lepszy dostęp do energetyki odnawialnej.

TWORZENIE ZIELONEJ GOSPODARKI

Przekierowanie finansowania z działalności, która **szkodzi środowisku** (na przykład wydobywania węgla, ropy naftowej i gazu ziemnego), na praktyki, które są przyjazne przyrodzie lub pomagają ją odbudowywać, na przykład **energetykę odnawialną, ponowne zalesianie i praktyki rolne**, które pomagają odbudować właściwą równowagę gleby.

CZĘŚĆ 5: OSTATNI DZWONEK, ŻEBY DZIAŁAĆ DLA PLANETY

Dlaczego młodzi ludzie powinni się angażować w ochronę przyrody?

Młodzież w wieku 11-17 lat stanowi około **11,5%** światowej populacji.³ Chociaż młode pokolenie nie jest odpowiedzialne za problemy, z którymi dzisiaj mierzy się Ziemia, skutki zmiany klimatu i utraty przyrody dotkną właśnie ich. Możemy pomóc je minimalizować. Aby wysiłki na rzecz poprawy zdrowia planety były skuteczniejsze, młode osoby muszą być dobrze wyedukowane i doinformowane, ponieważ wkrótce będą podejmować decyzje dotyczące przyszłości.

³ World Population Prospects 2024, Organizacja Narodów Zjednoczonych, Wydział ds. Ludności.

Praca na rzecz ochrony przyrody jest kluczowa dla zrównoważonej przyszłości. Żeby wykonać ją dobrze i efektywnie, potrzebujemy wyjątkowych innowacji, które pomogą sprostać skomplikowanym wyzwaniom. Warto w tym procesie zwracać uwagę na najbardziej palące problemy. Trzeba mówić o nich głośno i wspierać zmiany, niezależnie od tego, czy dotyczą naszych przyzwyczajzeń, domów, czy też polityki. Musimy jak najprędzej zrozumieć, w jakim stanie środowisko znajduje się teraz i co może przynieść nam przyszłość.

Jaki jest punkt widzenia młodych ludzi?

W trakcie prac nad Living Planet Report 2024 pytaliśmy młodych ludzi na całym świecie, co sądzą o zmianie klimatu i w jaki sposób wpływa ona na ich życie. Wielu z nich opowiadało o strachu, niepokoju i poczuciu winy. Niektórzy zmagają się z depresją klimatyczną. Według Funduszu Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci (UNICEF) katastrofy wywoływane przez zmianę klimatu mają negatywny wpływ na edukację 40 mln dzieci rocznie.

Dwoje młodych współtwórców opowiedziało, co myślą o konsekwencjach zmiany klimatu.

„Jako obserwator ptaków jestem głęboko zasmucony skutkami zmiany klimatu. Widzę na własne oczy, jak szybko maleją populacje zwierząt, ale czuję, że nie mogę nic z tym zrobić, a to odbija się na moim zdrowiu psychicznym”.

Sreejith / 15 lat / Indie

„Jestem zaniepokojony i boję się o przyszłość naszej planety i gatunków. Zamiast jednoczyć siły w walce ze zmianą klimatu, zostaliśmy podzieleni przez tragiczny konflikt, który uniemożliwia nam zajęcie się tym nagłym kryzysem”.

William / 16 lat / Wielka Brytania

CO MŁODZI LUDZIE MÓWIĄ O GLOBALNEJ AGENDZIE NA 2030 ROK?

Realizacja Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 ma duże znaczenie dla budowania zrównoważonej przyszłości. Zapytaliśmy młodych współtwórców LPR, jak wyobrażają sobie Ziemię w 2030 r. Przedstawili nam swoją wizję i wskazali, co trzeba zrobić, żeby ją urzeczywistnić. Perspektywa lepszej przyszłości widziana oczami młodych ludzi przypomina nam, że działania, które podejmujemy dzisiaj, będą miały wpływ na przyszłość. Dlatego musimy walczyć ze zmianą klimatu i degradacją przyrody – żeby zabezpieczyć przyszłość dla nas samych i następnych pokoleń.

JAK ZDANIEM MŁODYCH LUDZI BĘDZIE WYGLĄDAĆ ZRÓWNOWAŻONY ŚWIAT W 2030 ROKU?

„Mam nadzieję, że do 2030 r. wszystkim nam wspólnie uda się ochronić przyrodę i przywrócić ją w tych miejscach, które wcześniej zostały zabudowane. Wyobrażam sobie świat, który szybko zmierza w kierunku neutralności klimatycznej (albo nawet udało mu się już ją osiągnąć), żeby zahamować globalne ocieplenie, a społeczeństwa stają się bardziej zrównoważone dzięki wykorzystaniu energii odnawialnej i bardziej przyjaznej środowisku diecie”.

Emma / 15 lat / Wielka Brytania

„Wyobrażam sobie przyszłość, w której na naszej planecie osiągnęliśmy neutralność klimatyczną, a przyroda została przywrócona do pierwotnego stanu. Mam nadzieję, że nowe technologie będą miały pozytywny wpływ na świat przyrody, ale jednocześnie bardzo martwi mnie obecny stan Ziemi i boję się, że bez natychmiastowego działania możemy całkowicie utracić naszą więź z naturą”.

Syna / 14 lat / Kenia

„Nie ma znaczenia, że robisz małe rzeczy. Liczy się to, że się starasz i dajesz z siebie wszystko! Wyobrażam sobie kraje, które robią postępy na drodze ograniczenia do minimum lub wyeliminowania produkcji odpadów, a więc idei zero waste. Widzę też świat, gdzie wszyscy, niezależnie od dzielących ich różnic, współdziałają ze sobą dla większego dobra”.

Aurvi / 12 lat / Singapur

„Chciałabym doświadczać planety żyjącej, bardziej zielonej, na której ludzie żyją w harmonii z przyrodą i traktują ją z najwyższym szacunkiem, ponieważ wiedzą, że jest ona najważniejszą rzeczą, jakiej potrzebują do przetrwania. Uważam też, że dzięki dobrym praktykom będziemy w stanie sprawić, że nasza planeta będzie zdrowsza”.

Loaira / 13 lat / Ekwador

Jak młodzi ludzie wykorzystują swój głos i działają na rzecz zmian? Poznajcie młodych zmieniaaczy świata!

Młodzi ludzie zdają sobie sprawę z problemów takich jak niesprawiedliwość społeczna czy zmiana klimatu, które wcześniej często były ignorowane. Są lepiej poinformowani i mają odpowiednie zasoby oraz wiedzę, żeby przyczynić się do zmiany w każdym miejscu, czy to w domu, czy w społecznościach na całym świecie.

Dbają o to, żeby ich głos był słyszany: od lokalnych inicjatyw po fora międzynarodowe. Ich aktywizm prowadzi do zmian w polityce, pozwala pomijanym grupom ludzi brać udział w podejmowaniu decyzji i zmienia nastawienie społeczeństwa do nich. Mobilizują ludzi, którzy myślą podobnie, żeby szerzyli wiedzę na różne tematy i stali na czele ruchów, które powiedzą władzom, jakie zmiany warto wprowadzić w życie.

„Jestem założycielką Sharon Ringo Foundation, która prowadzi duży projekt ponownego zalesiania w Afryce Wschodniej. Naszym celem jest posadzenie 10 milionów drzew. Jak dotąd fundacja zasadziła ponad 53 500 drzew w Tanzanii. Działam także na rzecz podnoszenia świadomości na temat zmiany klimatu, sprawiedliwości środowiskowej i zrównoważonej turystyki za pomocą swoich książek „The Big Five” oraz „My Voice to the World”, która jest zbiorem moich 100 najważniejszych przemówień wygłoszonych na międzynarodowych wydarzeniach takich jak Zgromadzenie ONZ ds. Ochrony Środowiska i COP27. Młodemu ludziom chcę powiedzieć, że to oni są liderami przyszłości i że wybory, jakich dokonają dzisiaj, ukształtują świat, w którym będziemy żyć jutro”.

Sharon / Tanzania

„W wieku 16 lat dołączyłam do międzynarodowego młodzieżowego zespołu w projekcie WWF Eat4Change, którego zadaniem jest popularyzacja tematu zrównoważonej diety oraz jej wpływu na środowisko i dobrostan ludzi. Od tego czasu uczę osoby młode i dorosłych, czym jest zrównoważona dieta, żeby pomóc ograniczyć marnowanie żywności, promować zdrowszy styl życia i tworzyć lepszą planetę”.

Miriam / Austria

Działać można na różne sposoby: od zmiany nawyków i pokojowych protestów do wymyślania rozwiązań dla problemów, na które chce się zwrócić uwagę społeczeństwa. Młodzi są innowacyjni i szukają rozwiązań mimo trudności. Angażują się na przykład w budowanie swoich własnych start-upów i przedsiębiorstw, których misją jest wprowadzanie zrównoważonych produktów i usług na rynek. Dzięki temu mogliby rozwiązać bardzo wiele złożonych problemów, w tym poprawić dostęp do dobrej edukacji i stworzyć rozwiązania dla energetyki odnawialnej.

„Małe działania mogą przynieść duże efekty! Swoją przygodę z aktywizmem klimatycznym rozpoczęłam, kiedy miałam 7 lat. Obserwowałam wylesianie i degradację przyrody w swojej okolicy. Byłam tym bardzo zaniepokojona, dlatego wymyśliłam inicjatywę Earth Warrior, która skupia się na podnoszeniu świadomości na temat zmiany klimatu. To klimatyczna platforma edukacyjna online dla dzieci w wieku poniżej 16 lat. Uczy o przyczynach i skutkach zmiany klimatu, ale też o tym, jak młodzi ludzie mogą jej przeciwdziałać. Historie prezentowane na platformie są dostępne w wielu językach”.

Eman / Pakistan

Jeśli dobrze się przyjrzymy, odkryjemy, że potencjał młodych zmieniaaczy świata jest nieskończony. Młodzi ludzie są ważni i już udowodnili światu jaką mają moc.

CO MŁODZI LUDZIE (TAKŻE TY!) MOGĄ ZROBIĆ DLA PLANETY?

ZACZNIJ OD CODZIENNYCH NAWYKÓW

Poprzez zmianę stylu życia możesz przynieść Ziemi dużą ulgę. Dzięki przyjaznym dla środowiska nawykom pomożesz zmniejszać presję na zasoby naturalne. Ich ilość jest już i tak ograniczona, a zużywamy ich więcej, niż przyroda jest w stanie uzupełnić. Właśnie dlatego musimy zwrócić większą uwagę na nasze nawyki i zastanowić się, jak możemy je poprawić, żeby w przyszłości świat był w lepszym stanie.

Poniżej znajdziesz kilka przykładowych dobrych praktyk, które możesz wprowadzić do swojego życia i zachęcić innych do tego samego (prawdopodobnie część z nich już znasz, ale dobrze o nich pamiętać):

- Wyłączaj światła, których nie potrzebujesz, i odłączaj urządzenia elektryczne od prądu, kiedy ich nie używasz.
- Zakręcaj wodę, kiedy z niej nie korzystasz, i poproś osobę dorosłą, żeby naprawiła nieszczelności, jeśli jakieś się pojawią.
- Używaj rzeczy ponownie i kupuj używane, kiedy tylko masz taką możliwość.
- Spróbuj wprowadzić zmiany w diecie, na przykład jedz więcej żywności pochodzenia roślinnego i produktów sezonowych.
- Podczas podróży szanuj lokalne środowisko i dziką przyrodę.
- Staraj się nie śmiecić i ograniczaj korzystanie z jednorazowych plastikowych przedmiotów.
- Zachęcaj do wykorzystywania resztek jedzenia do przygotowywania nowych posiłków albo ich kompostowania, dzięki czemu składniki odżywcze trafią do gleby.

PROMUJ EKOLOGICZNE PRAKTYKI W SZKOLE

Szkoła daje młodym ludziom okazję do kontaktowania się z dużą grupą osób w różnym wieku, o różnym pochodzeniu i statusie społecznym. Z tego powodu może pełnić bardzo ważną funkcję w rozpowszechnianiu informacji i pomaganiu zarówno młodym ludziom, jak i dorosłym we wprowadzaniu ekologicznych praktyk do codziennego życia. Oto kilka rzeczy, których możesz spróbować w szkole, żeby zmieniać świat:

- Sprawdź, czy w szkole działa klub przyrodniczy, i dołącz do niego, żeby wziąć udział w jego działaniach. Jeśli w twojej szkole nie ma takiego klubu, zapytaj nauczyciela lub nauczycielkę, jak można założyć klub przyrodniczy.
- Jeśli w twojej szkole są pojemniki do segregacji odpadów, sprawdź, czy są opróżniane we właściwy sposób. Jeśli zauważysz, że ktoś korzysta z nich w niewłaściwy sposób (na przykład wyrzuca resztki jedzenia do pojemnika na plastik), naucz go, jak robić to prawidłowo.
- Uzyskaj od szkolnych władz pozwolenie na rozwieszenie plakatów, z których uczniowie i nauczyciele dowiedzą się o różnych kwestiach związanych ze środowiskiem, na przykład o oszczędzaniu wody, wpływie plastiku na środowisko i zdrowie czy korzyściach z ochrony terenów zielonych lub szkolnych ogrodów itp.
- Porozmawiaj z nauczycielem/nauczycielką o założeniu szkolnego ogródka warzywnego.
- Stwórz przestrzeń przyjazną dzikiej przyrodzie, np. ogródek pełen kwiatów lubianych przez owady zapylające, lub ustaw sterty gałęzi, w których będą mogły zimować jeże.
- Zasadź więcej drzew, krzewów i kwiatów: poproś nauczyciela/nauczycielkę, żeby niektóre lekcje odbywały się na dworze zamiast w klasie.
- Zaprosz przyrodę do swojej klasy: zorganizuj wystawę prac plastycznych inspirowanych naturą albo po prostu uprawiaj w niej więcej roślin.

BĄDŹ LIDEREM! EDUKUJ SWOJĄ SPOŁECZNOŚĆ

Podnoszenie świadomości jest kluczem do zbudowania zrównoważonego świata. W pojedynkę będzie to niemożliwe – potrzebujesz wsparcia, żeby tworzyć planetę, która będzie mogła rozwijać się w harmonii z przyrodą. Z tego powodu ważne jest, żeby uświadomić innym, jakie są przyczyny zmian zachodzących w środowisku, a następnie skłonić ich do zmiany zachowań. Możesz zacząć od edukowania swojej społeczności o znaczeniu następujących praktyk:

- Mów o diecie, na przykład o tym, że częstsze jedzenie żywności pochodzenia roślinnego oraz lokalnych i sezonowych owoców i warzyw jest dobre dla naszej planety.
- Wspieraj politykę i zasady, które służą ochronie środowiska: z pomocą rodziców/prawnych opiekunów porozmawiaj z lokalnymi liderami, urzędnikami i przedstawicielami biznesu.
- Razem z przyjaciółmi albo ze znajomymi z grupy młodzieżowej lub klubu sportowego spróbujcie pomyśleć nad kreatywnymi sposobami edukowania społeczności na temat problemów środowiska. Możecie zrobić przedstawienie, nagrać krótki film, zorganizować wydarzenie lub zacząć kampanię – opcji jest bez liku.

SKORZYSTAJ Z POTĘGI MEDIÓW CYFROWYCH

Media cyfrowe mogą pomóc ci osiągnąć większy efekt. Z pomocą rodzica lub opiekuna prawnego zapisz się na darmowe kursy online albo webinaria, dzięki którym poszerzysz swoją wiedzę na temat wyzwań, przed jakimi stoi środowisko, a także poznasz narzędzia, które posłużą ci do opracowania rozwiązań dla zidentyfikowanych problemów.

Możesz również zabierać głos w sprawie zmian i podnosić świadomość społeczną poprzez nagrywanie krótkich filmów lub tworzenie plakatów z wezwaniem do działania. Dziel się wynikami swojej pracy. Poproś rodziców lub opiekunów, żeby opublikowali twoje treści na swoich kontach społecznościowych (albo opublikuj je na własnym profilu, jeśli go posiadasz i jesteś w odpowiednim wieku zgodnie z zasadami w naszym kraju). Poproś o ich poparcie dla twojej sprawy.

ZACZNIJ SWÓJ WŁASNY PROJEKT SPOŁECZNOŚCIOWY

Nigdy nie jest za późno na założenie ogródka albo kompostownika, z którego będzie mogła skorzystać cała społeczność. Kiedy już wymyślisz, jakim problemem środowiskowym chcesz się zająć, możesz zacząć swój własny projekt (z pomocą rodzica lub opiekuna prawnego). Oto jak to zrobić:

1. Określ, jaki problem środowiskowy będzie tematem twojej akcji (np. śmiecenie, marnowanie żywności itp.).
2. Żeby poznać przyczyny problemu, zbierz informacje za pośrednictwem ankiet lub wywiadów z grupą osób w twojej społeczności. Zacznij od czegoś małego: na początek możesz zaangażować swoją rodzinę i przyjaciół. Zapytaj rodzica/opiekuna o pozwolenie i poproś ich, żeby pomogli ci przeprowadzić badanie w sposób bezpieczny.
3. Opierając się na wynikach badania, edukuj lokalną społeczność o przyczynach problemu środowiskowego, który istnieje w twojej okolicy. Poproś o pomysły, jak można go rozwiązać.
4. Wypisz wszystkie rozwiązania i podkreśl te, które zaproponowało najwięcej osób.
5. Skontaktuj się z ludźmi, którzy mogą pomóc ci opracować plan wdrażania tych rozwiązań określający potrzebne zasoby, zakres odpowiedzialności, harmonogram, działania i kamienie milowe. Zapytaj rodzica/opiekuna o pozwolenie i poproś ich, żeby pomogli ci to zrobić w sposób bezpieczny.
6. Wprowadź plan w życie. Zacznij realizować projekt, bazując na harmonogramie i zakresie odpowiedzialności wskazanym w planie wdrażania. Kontroluj osiągnięte postępy, porównując je z przyjętym planem.

Po pierwsze – chronić!

© AdobeStock

Ochrona przyrody jest hasłem odmienianym przez przypadki nie tylko przez przyrodników. Słysząc o niej w salach parlamentarnych, w serwisach informacyjnych i po prostu – na ulicy. Jeśli jednak nie jest po prostu politycznym sloganem, staje się poważnym wyzwaniem, nad którym należy się pochyłać z coraz większą powagą. Jakie są formy ochrony przyrody i jakie powinniśmy obrać długoterminowe cele w tym zakresie – o tym między innymi mówi Magdalena Zadrąg, kierowniczka Zespołu Ekosystemów Lądowych w Dziale Ochrony Przyrody Fundacji WWF Polska.

Jakie są rodzaje obszarów chronionych?

To nie jest jednorodne pojęcie. Według ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody formami ochrony przyrody w Polsce są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Obowiązuje też ochrona gatunkowa roślin, zwierząt, grzybów.

Dlaczego obszary chronione są ważne?

Jak wskazuje najnowszy Living Planet Report 2024, największym zagrożeniem dla różnorodności biologicznej jest utrata siedlisk poszczególnych gatunków. Oznacza to, że gatunki mogą wręcz wymierać z powodu

niszczenia miejsc, w których bytują, czy to na stałe, czy w czasie migracji. Najlepszą metodą ochrony siedlisk jest tworzenie obszarów chronionych i zostawianie przyrodzie miejsc, w których może się regenerować.

Ile obszarów chronionych jest w Polsce?

W Polsce wyodrębniono 23 parki narodowe, prawie 1500 rezerwatów przyrody, 124 parki krajobrazowe, około 1000 obszarów Natura 2000. Oprócz tego funkcjonują obszary chronionego krajobrazu. Jeżeli zsumujemy wszystkie powierzchnie wymienionych obszarów chronionych, okaże się, że blisko 39% powierzchni Polski jest pokryte jakąś formą ochrony przyrody. Należy jednak pamiętać, że obszary o niższej randze, np. parki krajobrazowe, są często duże, ale realna

ochrona przyrody w ich obrębie nie jest zbyt efektywna.

Jak to się ma do Europy?

Najbardziej restrykcyjnymi formami ochrony przyrody w Polsce są parki narodowe – te zajmują 1% powierzchni kraju, i rezerваты – taka forma ochrony stanowi 0,5% powierzchni Polski. Sumarycznie to jedynie 1,5% powierzchni kraju, podczas gdy w Unii tereny znajdujące się pod ścisłą ochroną zajmują 3% powierzchni lądów i 1% mórz.

Co WWF Polska robi na rzecz obszarów chronionych?

Podajemy prace merytoryczne i rzecznicze. Wraz z organizacjami działającymi na rzecz zwiększenia powierzchni obszarów chronionych w Polsce powołaliśmy Koalicję 10%. Cele unijnej Strategii na rzecz Bioróżnorodności 2030 zakładają, że do tego roku co najmniej 30% powierzchni lądowej i morskiej UE będzie objętych ochroną, z czego 1/3, 10% właśnie, ochroną ścisłą. Przeprowadziliśmy w Puszczy Augustowskiej i Knyszyńskiej inwentaryzację sówek i innych gatunków ptaków lęgnących się w dziuplach; owadów, które jedzą martwe drewno, i porostów. Inwentaryzację gatunków realizujemy na potrzeby złożenia wniosku do RDOS-iu o ustanowienie rezerwatu. We współpracy z partnerami przyrodniczymi i dzięki wsparciu finansowemu darczyńców, firm i innych źródeł finansowania od trzech lat rozwijamy ideę obszarów chronionych prywatnie. Obecnie pod naszą opieką znajduje się 10 obszarów.

Dlaczego powstają obszary chronione prywatnie?

W Polsce jest wiele terenów o znacznej wartości przyrodniczej, które potrzebują

ochrony. Niestety istniejące prawo nie sprzyja tworzeniu nowych obszarów chronionych, dlatego w ślad za przykładem światowym coraz częściej organizacje pozarządowe, osoby prywatne, a nawet prywatne firmy biorą sprawy w swoje ręce i wykupują ziemię, na której tworzą prywatne rezerваты. W ten sposób chronią wyjątkową przyrodę.

Jaki jest twój ulubiony obszar chroniony?

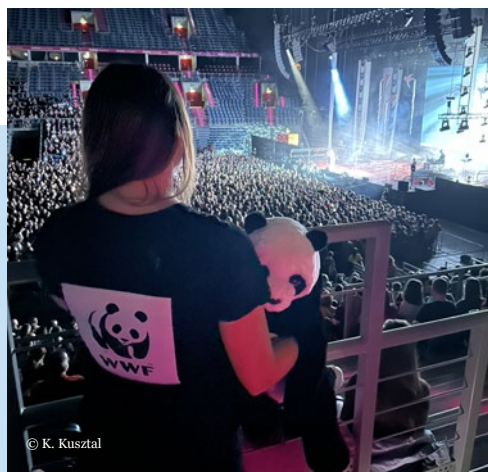
Moim hobby jest birdwatching, dlatego ulubionym obszarem chronionym jest dla mnie Biebrzański Park Narodowy. To największy park narodowy w Polsce, obejmujący rozległe torfowiska w dolinie rzeki Biebrzy. Zostały one w ubiegłym wieku zmeliorowane, jednak dzięki staraniom pracowników parku sukcesywnie odzyskują swoje funkcje, przez co zapewniają znów usługi ekosystemowe. Torfowiska oczyszczają wody powierzchniowe, zmniejszają ryzyko powodziowe, przeciwdziałają suszy, są siedliskiem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, a także dają nam miejsce do rekreacji i odpoczynku od zgiełku miasta. Co roku kilkakrotnie jeżdżę nad Biebrzę obserwować ptaki, które odpoczywają tam w czasie migracji.

REKORDZIŚCI NA WYSPIE SOBIESZEWSKIEJ

W 2024 r. plaża na Wyspie Sobieszewskiej była domem dla 10 par siewczerek, a 20 urodzonych tam piskląt dożyło lotności! Dwie pary siewczkowych rekordzistów miały po dwa lęgi i wychowały w tym sezonie po sześć piskląt. Zakładanie koszy ochraniających lęgi oraz liczne patrole przynoszą oczekiwane rezultaty – nadmorska populacja siewczki w Polsce wzrasta.

Nie byłoby to możliwe, gdyby nie ogromne zaangażowanie i praca wolontariuszy i wolontariuszek Błękitnego Patrolu WWF oraz postawa mieszkańców Wybrzeża i turystów, którzy uszanowali wygrodzone przez nas tereny, trzymali psy na smyczy oraz stosowali się do zaleceń umieszczonych na tablicach edukacyjnych. Dzięki takiemu odpowiedzialnemu podejściu siewczki mogą bezpiecznie gniazdować i wychowywać młode na plażach.

WWF POLSKA NA KONCERTACH AURORY

23 i 24 września 2024 mieliśmy niezwykłą przyjemność być częścią koncertów szwedzkiej wokalistki Aurory. Obecność na tych wydarzeniach zawdzięczamy samej artystce, która w ramach trasy koncertowej promującej album „What happened to the Earth?” zaprosiła organizacje charytatywne zajmujące się sprawami szczególnie dla niej ważnymi. Na stoisku WWF Polska mieliśmy okazję porozmawiać z uczestnikami i podzielić się wiedzą na temat zrównoważonego stylu życia oraz diety przyjaznej planecie. Przygotowaliśmy też miłą atrakcję – w naszym punkcie można sobie było zrobić wodny tatuaż z rysiem lub tygrysem.

To były niezapomniane wieczory pełne muzyki i ekologicznej pasji. Dziękujemy wszystkim, którzy odwiedzili stoisko WWF Polska podczas tych wyjątkowych koncertów!

DIETA PRZYJAZNA PLANECIE

Każdego dnia możemy zrobić coś dobrego dla planety. Każdy posiłek – drugie śniadanie, obiad spożywany w szkolnej stołówce – może się przyczynić do ratowania środowiska przyrodniczego. Im więcej wiemy o tym, co spożywamy, tym nasze wybory mogą być lepsze – dla zdrowia i planety.

Dlatego WWF Polska realizuje już 3. edycję bezpłatnego programu edukacyjnego dla szkół podstawowych „Dieta przyjazna planecie”. Program podzielono na dwa warianty: dla klas oraz dla stołówek.

Od 6.01.2025 będziemy przyjmować zgłoszenia od nauczycieli i nauczycielek, którzy opierając się na naszych materiałach, chcieliby zrealizować w klasach zajęcia o diecie przyjaznej planecie. **Przekażcie wiadomość znajomym szkołom i zaproście je do udziału.** Więcej informacji: www.wwf.pl/edukacja/dieta-przyjazna-planecie.

NOWY ETAP SPOŁECZNEGO MONITORINGU WÓD WWF!

Program SMW WWF angażuje obywateli w badania wody i zbieranie danych. Dzięki temu zyskujemy lepszy dostęp do wiedzy o jakości wód i zwiększamy nacisk społeczny na instytucje odpowiedzialne za wody w Polsce. Wszystko po to, by pod wpływem obywatelskiej presji rząd i instytucje publiczne rzetelnie wypełniały swoje obowiązki: zadbały o stan wód, ograniczyły zrzuty zanieczyszczeń i reagowały w sytuacjach kryzysowych. Przez ostatni rok w ramach Programu wyposażyliśmy Strażników Rzek WWF w prawie 50 pakietów monitoringowych. Pakiety umożliwiają wolontariuszom badanie podstawowych parametrów wody w rzekach i podejmowanie działań w razie niepokojących wyników.

W 2025 r. planujemy wyposażenie wolontariuszy w kolejne 50 pakietów oraz włączenie nowych rzek i wolontariuszy do Programu SMW WWF.

Jeśli zależy ci na rzece w twojej okolicy, dołącz do programu Strażnicy Rzek WWF: <https://straznicy.wwf.pl!>

PETYCJA DO PREMIERA. PODPISZ!

5 LAT NA RATUNEK DLA PRZYRODY I LUDZI

Living Planet Report 2024 jest nie tylko sygnałem alarmowym dla Ziemi, ale również drogowskazem dla jej mieszkańców – na ścieżce do zrównoważonego rozwoju. Według naukowców mamy 5 lat, by zatrzymać degradację planety i uniknąć zgubnych, nieodwracalnych na niej zmian. Ta misja wymaga m.in. tworzenia nowych i powiększania istniejących obszarów chronionych oraz odbudowy zasobów przyrodniczych.

Postanowiliśmy skorzystać z tego drogowskazu i **wystosowaliśmy petycję do premiera RP** o pilną realizację polskich potrzeb oraz zobowiązań wynikających z międzynarodowych porozumień i unijnej Strategii na rzecz Bioróżnorodności 2030, w szczególności poprzez: niezwłoczne przedstawienie planu na objęcie spójną ochroną 30% obszaru polskiego lądu oraz 30% morza (w tym 10% lądu i 10% morza ochroną ścisłą), a następnie konsekwentną realizację tego planu do 2030 r.; utworzenie nowych parków narodowych oraz powiększenie już istniejących, tak aby w 2030 r. osiągnąć średni europejski poziom takiej ochrony, czyli co najmniej 3,4% terytorium kraju; odbudowę zasobów przyrodniczych wedle wytycznych zawartych w rozporządzeniu Nature Restoration Law, w tym: a) do 1 września 2026 r. przygotowanie Krajowego

Planu Odbudowy Zasobów Przyrodniczych w procesie uwzględniającym wszystkie zainteresowane strony, b) podjęcie działań na rzecz stworzenia specjalnego funduszu w ramach budżetu UE na wdrażanie krajowych planów odbudowy zasobów przyrodniczych, uwolnienie potencjału prywatnych inwestycji w ochronę i odbudowę zasobów przyrodniczych, m.in. poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym nabywania gruntów rolnych na cele związane z ochroną przyrody, bez ograniczeń powierzchniowych.

Dzięki naturze mamy żywność, leki, ubrania i czystą wodę. Rozwój społeczny i gospodarczy bazują na przyrodzie i jej zasobach. Za sprawą bioróżnorodności nasz świat jest bardziej stabilny, odporny na takie klęski żywiołowe. Chcemy tej stabilności również dla przyszłych pokoleń! **Wesprzyj apel WWF Polska do premiera podpisując petycję na stronie:** www.wwf.pl/petycje/living-planet-report-2024.

Wyniki konkursu!

Dziękujemy za zgłoszenia w konkursie „Moje ulubione drzewo”. Liczba i jakość nadesłanych prac przekroczyły nasze oczekiwania.

Zespół redakcyjny zdecydował o przyznaniu nagrody głównej pani Natalii. Wyróżnienia trafiają do pani Leny oraz pani Sławomiry. Gratulujemy!

Oto zwycięska praca:

Do konkursu wybrałam buk zwyczajny, formę czerwonoлистną (z gałęzią rewersyjną) z parku Południowego we Wrocławiu (042972 ZZM Wrocław).

Solidny pień o mlecznokawowym odcieniu, głęboko fioletowe liście gładko przechodzące w żywą zielen, przy wiejącym wietrze nuciące przyjemną melodię.

Tak wygląda najpiękniejszy buk wrocławskiego parku. Od pierwszego spotkania zapiera dech w piersi swoją osobliwością. Opasłe, bujne konary rozpościerają ramiona w niemym uścisku.

Mimo wielu blizn prze naprzód, pokazując niezłomność ducha. Wydaje się miejscem pełnym zapomnianych opowieści. Uwielbiam, jak inspirujący potrafi być bez słów.

Drzewo dla wielu pospolite, dla mnie jest ostoją – strażnikiem niezłomnie chroniącym przed brutalną rzeczywistością. Od lat koi moją duszę samym istnieniem.

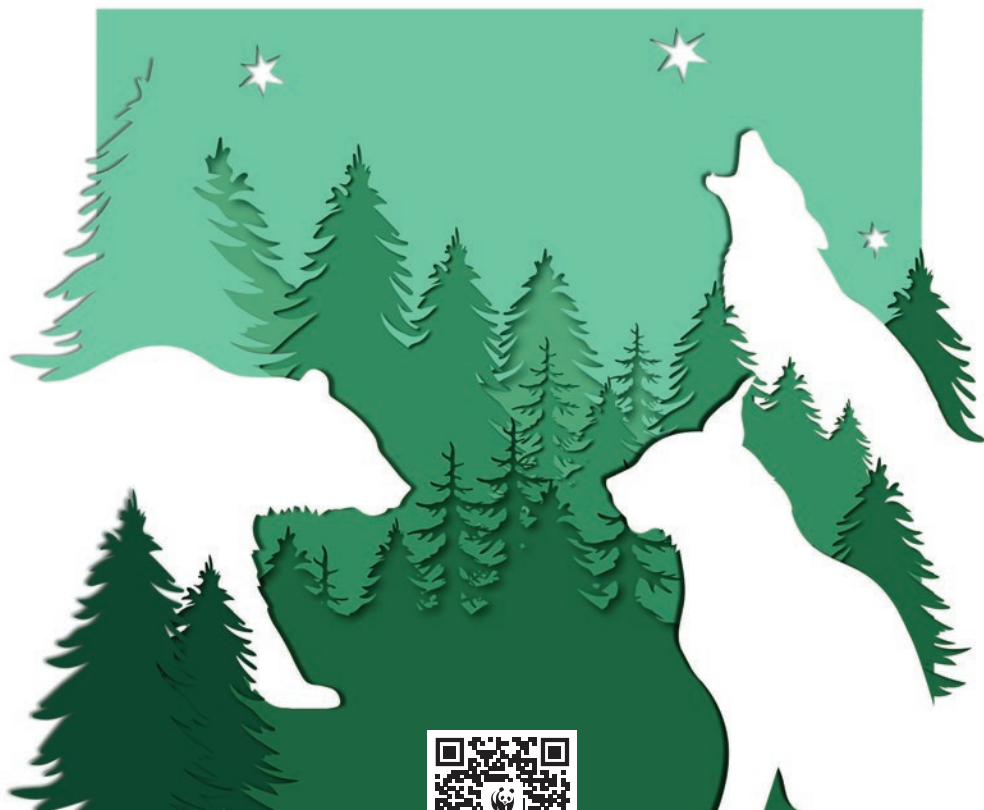
Niezależnie gdzie poprowadzi mnie życie, wiem, że będzie trwać jeszcze długo po mnie, a kiedyś jego liście może poniosą i moją historię.

WESOŁYCH ŚWIĄT

życzy Fundacja WWF Polska

pomagam.wwf.pl

WYPRODUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

Przeczytane? Świetnie! Teraz możesz podzielić się magazynem z kimś znajomym lub przekazać go pobliskiej bibliotece. Jeśli nie chcesz go zachować, wrzuć do pojemnika na papier i podaruj mu kolejne życie. „Planeta Ziemia” jest produkowana na papierze recyklingowym. Papier z włókien celulozowych można przetwarzać nawet do 7 razy!

Jeśli chcesz czytać magazyn wyłącznie w wersji elektronicznej, napisz do nas na: klub@wwf.pl

wwf.pl